

A II. világháború

1939 – 1945 Magyarország a II.VH-ban

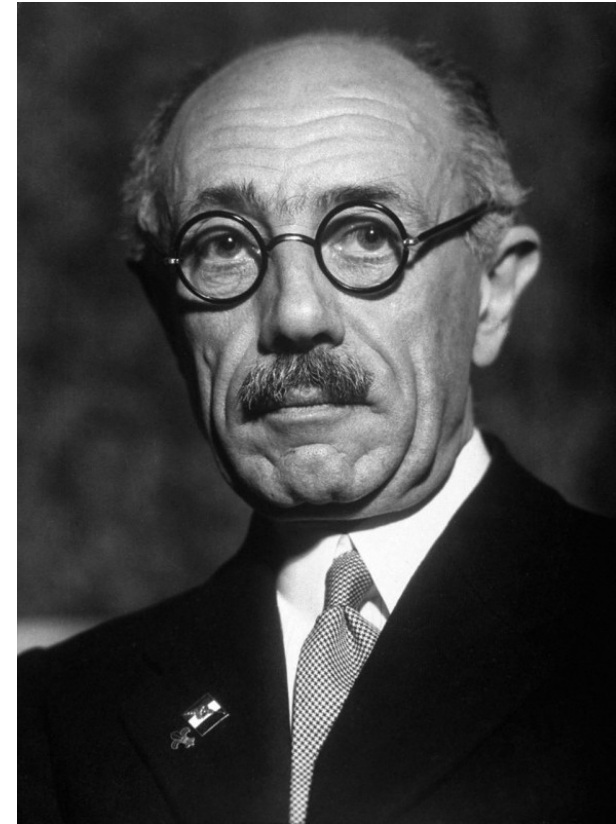
Magyarország helyzete a II.VH kezdetén

- I. bécsi döntés – 1938. november 2. (Felvidék magyarlakta ter.)
- „Kis háború” – 1939. márc. 23. - ápr. 4. (Kárpátalja, katonai győzelem a Csehszl. Hads. felett)
- II. bécsi döntés – 1940. augusztus 30. (Erdély része és Székelyföld)
- MO **1940. november 20-án** csatlakozik a **háromhatalmi szerződéshez**
- Jugoszlávia szintén csatlakozik a háromhatalmi szerződéshez
- MO – Jugoszlávia, „örök barátsági szerződés”, 1940. december 12.
- Eközben NO-ban: 1940. december – Hitler jóvá hagyja a „Barbarossa” tervet. Tervezett kezdete: 1941 április

A balkáni hadjárat

- Előzmény: Olaszország a már korábban megszállt Albániából 1940 megtámadja Görögországot - sikertelen
- **1941. március – Belgrádban katonai puccs**
- Az új kormány elutasítja az együttműködést NO-val, Jugoszlávia megszegi csatlakozását a háromhatalmi szerződéshez
- **1941. március 27.** – Hitler felszólítja MO-t, hogy vegyen részt Jugoszlávia és a Balkán elleni támadásban
- MO kényszerpályán - Teleki Pál miniszterelnök nem akar beleegyezni – **rejtélyes öngyilkosság** (az örök baráti szerz. miatt – „szószegők lettünk“)

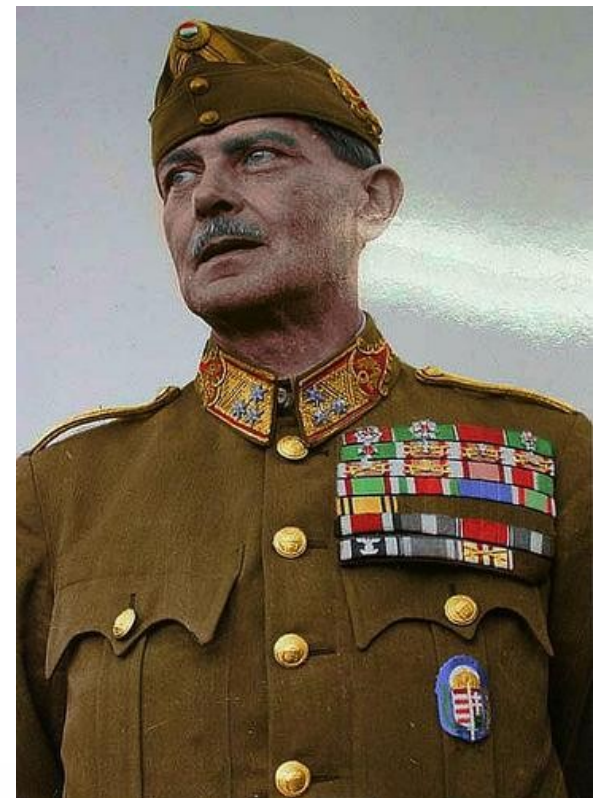

Magyar hadbalépés NO oldalán a SZU ellen

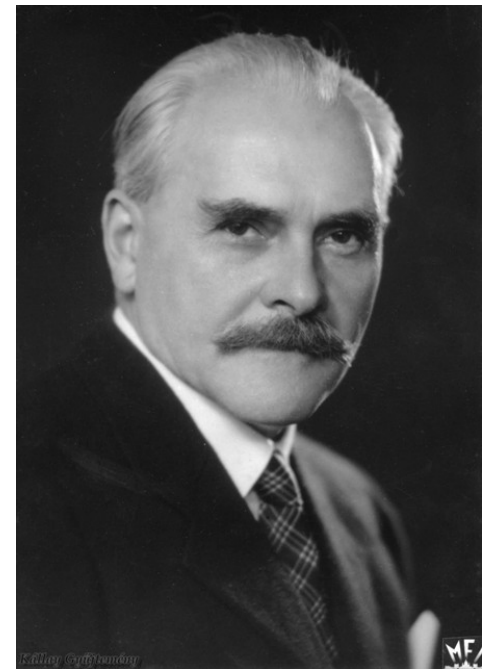
- 1941. június 27. – ürügy: Kassa Szovjet bombázása
- A magyar hadsereg 1941-ben megszálló feladatokat lát el a Szovjetektől elfoglalt területeken
- 1942 nyarától részt vesz a „kék” hadműveletben, a Don folyó partján **200 km-es frontszakaszt** biztosítanak
- Hiányos felszerelés, 1942/43 telén katasztrófális veszteségek

JÁNY GUSZTÁV -
magyar királyi honvéd
tábornok, a
Sztálingrádnál harcoló
II. magy. hads.
parancsnoka

MO a II. VH-ban - A korszak magyar miniszterelnökei

- **Teleki Pál** (1939.febr.-1941.ápr.) – fegyveres semlegesség
- **Bárdossy László** (1941.ápr.-1942.márc.) – fegyveres részvétel
- **Kállay Miklós** (1942.márc.-1944.márc.) - hintapolitika
- **Sztójay Döme** (1944.márc.-1944.aug.) – német megszállás „báb”
- **Lakatos Géza** (1944.aug.-1944.okt.) – kiugrási kísérlet
- **Szálasi Ferenc** (1944.okt.-1945.ápr.) – nyilasuralom

Magyarország a II. VH-ban

- Kállay Miklós kormánya (1942.márc.-1944.márc.)
- **Kiugrási Iroda** (titkos szervezet) tárgyalások Angliával
- 1944.márc.19. „Margaréta-terv” – a németek megszállják MO-t
- Megjelenik a Gestapo az országban - Veesenmayer
- Sztójai Döme kormánya (német báb)
- Zsidók deportálása 1944. május – 1944. július (Horthy leállítja)

MO kiugrási kísérlete

- **1944. október 15-én** tett sikertelen kísérletet a második világháborúból való kiugrásra **Horthy Miklós, Magyarország kormányzója**. A román mintára eltervezett akció a Magyar Királyi Honvédség egyes tisztjeinek ellenállása, a szervezés hibái és a náci titkosszolgálat megelőző akciói miatt végül kudarcba fulladt, ennek következtében **Horthy lemondásra kényszerült**, a németek pedig zsarolás útján azt is elérték, hogy a **kormányzó legitimálja az ország élére állított Szálasi Ferenc uralmát**.

A német megszállás Magyarországon és a háború vége

Lakatos Géza miniszterelnöksége (1944.aug.-okt.)

- cél: a kiugrás előkészítése, küldöttség Moszkvában
- okt.15. Horthy rádióbeszéde (fegyverszünet) → lemond

Szálasi Ferenc miniszterelnöksége (1944.okt.-)

- Nyilasuralom – Szálasi a nemzetvezető „rémuralma”
- Zsidó gettók felállítása
- Az ország kirablásának (anyagi-kulturális) kezdete
- Sopronkőhida – **Bajcsy-Zsilinszky Endre kivégzése 1944. dec. 24.**
- 1944.okt.6-29. **debreceni tankcsata**
- 1944.dec. 24. - 1945. febr. 13 **Budapest ostroma (102 nap)**
- 1945. ápr. 4. az egész ország a szovjet Vörös Hadsereg **katonai megszállása** alá került („felszabadult”)

Végső, NO mellett való elkötelezettség

- **Az első zsidótörvény (1938/XV. tc.)** 1938 május 29. (vallási alapon meghatározta a zsidókat, max. 20 %-át az értelmiségi pályáknak tölthetik be)
- **Második zsidótörvény (1939/IV. tc.)** 1939 május 5. (faji alapon való meghatározás, máximalás 6 %)
- **Harmadik zsidótörvény (1941/XV. tc.)** 1941 augusztus 8. (tiltotta a keresztényekkel való szexuális és házastársi kapcsolatot)
- **Negyedik zsidótörvény (1942/XV. tc.)** 1942 szeptember 6. (a zsidók földszerzésének tiltása, kötelező munkaszolgálat)
- 1240/1944-es miniszterelnöki rendelet, 1944 április 5. (a zsidóknak a **Dávid-csillag kötelező viselését** rendeli el Magyarországon)

Embermentők

Dr. Slachta Margit

- 1918-ban a **Keresztényszociális Néppárt** tagja lett, és az általa szervezett Keresztény Női Tábor élére állt.
- 1920-ban nemzetgyűlési (parlamenti) képviselővé választották. **Ő lett az első női képviselő Magyarország történetében.**
- Az 1943-as szlovákiai „végleges zsidótlanítás” bejelentése után Rómában utazott annak érdekében, hogy meggyőzze II. Pius pápát a beavatkozás elkerülhetetlenségéről.
- Hittestvéreivel a XIV. kerületben található Thököly úti rendházban olyan személyeket bújtattak, mint Radnóti Miklós felesége, Heltai Jenő

Embermentők

Salkaházi Sára

- A Slachta Margit által alapított Szociális Testvérek Társaságának volt tagja 1927-től.
- A Társaság közel 1000 zsidó származású személyt bújtatott.
- Salkaházi Sára személy szerint 100 főnek segített átvészelni a vészkorszakot, ám ő lebukott.
- 1944. december 26-án a nyilasok a Dunába lőtték.

Embermentők

Raoul Wallenberg

- A svéd követség másodtitkáraként a német megszállás alatt álló Budapesten növelte a svéd zászló által ún. „védett házak” számát, valamint egy, a Vöröskereszt égisze alatt létrejövő gyűjtőtábor felállítást tervezte.
- A legtöbb zsidó származású személy életét azonban a svéd követség által kiállított menlevéllel sikerült megmentenie.
- 1500 db "Schutzpass" kibocsátására kapott engedélyt, sikerült ezt a számot 4500-ra emelnie, a valóságban még ennél is jóval többet adtak ki.
- A nagy veszélyt vállaló Wallenberg - ha kellett - a vagonokból is kiszedte az embereket, s gyakran pusztán jelenlétével, határozott fellépésével is életet mentett.

Köszönöm a figyelmet!

